

Manuel Vázquez Montalban

Creadors d'opinió

A partir de l'enganyosa facilitat de les etiquetes al món de la comunicació, l'autor s'il·lusiona veient el periodista com a creador d'opinió, en comptes de les empreses tradicionals de la comunicació o els mateixos partits polítics. «Una i altra vegada aniré davant del meu mirall predilecte i li diré que sóc un creador d'opinió».

Entre les denominacions convencionals que ha provocat la comunicació hi ha de tot, des del pintoresquisme franquista que dugué a dir que un periodista era «un agent d'interacció socio-informativa» fins a la greu afirmació que el periodista és un «creador d'opinió», greu en el sentit que relaciona l'objectiu en l'aspecte de la gravetat. Jo passo per ser un periodista que es dedica al periodisme d'opinió i, per tant, tinc el dret de considerar-me un «creador d'opinió». Cada matí em miro al mirall i tracto d'impressionar-lo, tot dient-li: aquí tens un creador d'opinió. El mirall quasi sempre em contesta: no serà de la meua.

El meu mirall, doncs, es forma una opinió de les coses i de mi mateix al marge de la meua influència periodística i sospito que no és l'únic. És més, crec que en aquest país ningú no està en condicions de crear l'opinió de ningú. Que aquí, l'únic que es busca és companyia ideològica i que sempre s'està d'acord amb allò que s'està d'acord; mai no es predisposa ningú a passar del desacord a l'acord, a no ser per la via de la necessitat dictada per allò que dicta la correlació de forces.

Cada «creador d'opinió» té els seus clients i el millor que poden fer els propietaris d'instruments de creació d'opinió és tenir tot un mostrari d'ofertes: dret a tornasol amb metges neoliberals, dret a «sobaquera» amb desodorant a l'aroma del formatge de cabrales, dret a socialdemòcrata als acords de *Je ne regrette rien*, centre centrat, centre centrista, centre cèntric, esquerra unida mai serà vençuda en còmodes tèrminis, esquerra poperista popperista nacional-oceànica, esquerra nacional paquito-jerezana en què «ni se compra ni se vende el carriño verdadero», esquerra pistola nacional-maitetxumia, esquerra «moguda» des de l'evidència que el moviment es demostra fugint...

Esquerra familiar *primos y hermanos de Sánchez González sociedad limitada casquería final...* És a dir, una empresa de comunicació solvent i amb voluntat d'hegemonia hauria de disposar d'un mostrari molt variat de suposats creadors d'opinió, en relació a una oferta ideològica que reculli la pluralitat d'estoigs que requereix el supermercat.

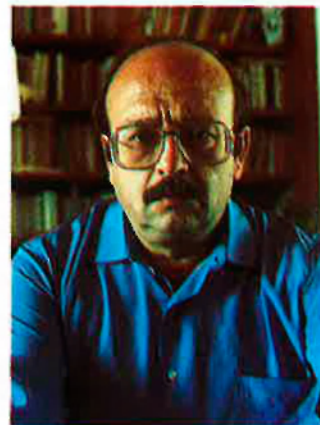
Una altra cosa és que els propietaris dels mitjans de producció d'opinió siguin tan ingenus per convertir en fi últim el mitjà de la varietat de l'oferta ideològica. L'ideal és que el mitjà, per si mateix i des de si mateix, generi un missatge hegemònic que, curiosament, sempre s'assembla molt al que pensa el propietari o els propietaris. Una vegada aclarit que aquell mitjà és el missatge, és quan es poden llogar parcel·les als virtuoses de l'especulació perquè diguin la seva en direcció a parcel·les de la clientela a vegades oposades pel vèrtex, però que, gràcies a aquest punt de trobada i de reunió que representa el mitjà com a totalitat, puguin sentir-se membres d'una comunitat dels sants plurals.

Si s'observa el comportament dels mitjans de comunicació de més èxit, es comprova que s'han atingut a aquest procés lògic de la llei de l'oferta i la demanda d'ideologia des de la perspectiva de la filosofia d'El Corte Inglés. Superada l'antiga botiga amb la mateixa ca-

ra darrere del mostrador i les mateixes llaunes de tonyina en escabex de tota la vida, la postmodernitat ha trobat el seu eslògan-crit d'alleujament i esperança en el «ya es primavera en El Corte Inglés». I aquesta referència, evidentment metafòrica, no implica tan sols els mitjans de comunicació convencionals (de premsa, ràdio o televisió), sinó d'altres mitjans de comunicació encara no codificats, tal com poden ser els mateixos partits polítics. Observeu que la crisi, en vies de superació, d'aliancistes i comunistes, es degué, entre altres coses, al fet que no van saber combinar aquest missatge central del mitjà, el que el caracteritzava en primera i última instància, amb la capacitat d'aglutinar parcel·les d'oferta d'opinió distintes, però dins d'un mateix sac.

Alianza Popular va ser massa fraguista, i els comunistes, que tenien una col·lecció completa de virtuoses instrumentistes al servei d'instruments que anaven des de la caramella al sintetitzador, no saberen formar amb ells una gran orquestra. En canvi, el PSOE ha donat una lliçó magistral d'orquestra filharmònica, amb un so que la caracteritza, però en la qual cada instrumentista s'adreça a una part predeterminada dels espectadors.

Hi ha qui ha tractat de sostenir la tesi que en uns temps en què les discrepàncies són aparents o inútils o impotents, perquè tot allò que es fa respon al que es pot fer predeter-

minadament i sense altra capacitat d'avís que el càlcul de probabilitat, són mals temps, no tan sols per a la lírica, sinó també per a la dialèctica. Mals temps en què fatalment es condueix a l'escepticisme, davant les paraules, o al recurs cínic de convertir-les en paisatge dels fets a la manera ja descoberta per aquells amos i postmodern baturro que anava per la via del tren amb el seu burret i, davant la insistència del xiulet d'avís de la locomotora que li venia damunt, repetia una i altra vegada: xiula, xiula que, com no t'apartis tu... Les paraules postmodernes serien una cosa així, com una màquina de tren de nata xantillí, i davant aquesta evidència, hi ha qui legitima la resposta de la violència com a únic llenguatge que pot entendre aquesta sordesa tan fina d'oïda de la consciència social que ens és contemporània.

Autoenganyat o potser vençut més que convençut per la deformació professional, m'estimo més seguir emprant la paraula persuasiva des de les parcel·les que em concedeixen els propietaris de mitjans de creació d'opinió per als quals treballa. Una i altra vegada aniré davant del meu mirall predilecte i li dire que sóc un creador d'opinió i, encara que em contesti «no serà de la meua», en retirar-li la cara fins l'endemà, em queda tot un dia per davant per escriure articles com el que ja acaba, que tant agraden als qui els agraden els meus articles i que ni tan sols llegeixen els qui no poden ni volen pair-me. □